

Angelika Reitzerová

Super-8

Stála pod Albertovým balkonem (neodvažovala se na něho zavolat) v přeplněné zahradě : však on jednou vyjde ven. Keře a křoviny kvetly, na louce snad nebylo jediné volné místo, rostla tam vysoká tráva, v ní zahradní, nikým nepoužívaný nábytek, kola a přívěsy, jeden žebříňák. Obyvatelé ponechávali zahradě její spánek, který si podle všeho zasloužila. Přišla z večere, na níž lidé říkali věci jako : moje umění je má práce je má výpověď o tomto světě. Opravdu si musela s někým promluvit. (Jak to vlastně děláte: ta záležitost s pracovním úřadem, jak přežít, a pak ještě to dobré víno?) Ale vytratila se odtamtud, než si ostatní mohli všimnout, co je teď zač.

Nedokázala si už vybavit, proč na něm tolik lpí. Albert téměř nemluvil; nábytek v jeho pokoji působil jako zmenšená napodobenina pravého nábytku. V regálech se starými knihami nebylo smítko prachu, nikde ani stopa po vlasech. (Několikrát se spolu byli koupat a jednou mu je umyla. Jeho jemné vlasy, které byly tak nějak pichlavé a okamžitě uschly. Jako by se ani nepotápěl.) Začala sem za ním chodit, stoupla si pokaždé pod balkon.

Dřevo leží ve vodě, jako by nebyly některé lodi ani dostavěné, nebo jako by je někdo zase rozložil. Albert mluvil o lodích, dívali se dolů do temné zahrady/do houštin. Ale nevěděla tak úplně, o jakém městě mluví, možná to ani neřekl. Hausbóty, jistě, a nákladní lodě taky. A kolem ve vodě se jednoduše válí kontejnery. Chtěla slyšet fakta, nebo podrobnosti, ale on jen řekl: už tam takhle leží delší dobu. Bylo to v mém posledním životě. Najednou byl Albert někdo, kdo byl na cestách, pořád. Co ho znala, nechtěl ven z města. Tak to bylo. Teď mluví o sídlištích na vodě na předměstí, o změti dřeva a plechu a domečků na vodě a ve vodě a o tom, jak děti šplhají po střechách. Všechno roste dál, aniž se musí ostatním něco ubírat. Prostor, myslím. A pak byla tou žena u něho na balkoně, zajímaly ji jiné fazety a on konečně mluvil o jiné ženě, jak moc – ale nechtěla už nic slyšet a ptala se ho, jestli jí zaplatil za to, že s ním šla. Řekl: ano, snad; a protože nevěděla, co dál, zeptala se ho, jestli viděl i dračí lodě, a Albert řekl : ach, dračí lodě. Ano, dračí lodě taky viděl, ale ty přece nebyly zajímavé, a pak

mluvil o rozjezdových drahách na vodě, jak blízko ty obrovské stroje stoupají do výšky, a pak konečně pochopila, o jakém městě mluví.

Nikdy spolu netelefonovali, Albert žádný telefon neměl a ona se ho nikdy neptala na číslo jeho přátel, kteří bydleli pod ním/pronajali mu první patro. Jednou přišla žena z přízemí až k zábradlí na terase. Řekla, aniž se na ni podívala : on už tady nebydlí. Toho sis přece už musela všimnout. Vyšla tedy z rozbujele zahrady a zavřela za sebou zahradní branku, bylo těžké odtamtud odcházet, nedokázala to pochopit.

Albert sehnal kokain, který platila ona, protože neměl peníze, ráda by s ním byla šla k jezeru, chtěla k vodě. Zůstali v baru, řekl : to není nic dobrého, že pak člověk může pít, kolik chce! Tančila a zaplatila u baru za oba, směla ho odvézt domů (tam jsem teď ubytovaná), dlouho se líbali, nahoru šel každý zvlášť. V době, kdy bylo třeba starat se paralelně o víc projektů, ho viděla v jedné putyce, kde sklenice tequily a vodky jezdily dokolečka po malé železnici.

Měla hodně nápadů, a většina se U. líbila. Dal jí diktafon a ona diktovala. Měla na starosti komunikaci a dělala i rozpočty, když to muselo být. Potom měla pečovat o jednotlivé partnery, což vyústilo v situace, kdy se musela chovat jako studentka u informační přepážky. Jakmile ji zavřela, v lokálu vedle přidal DJ na hlasitosti; zůstala, pověsila se na lidi z jednoho z muzeí a na umělce a šla pak s nimi a s osazenstvem ještě jinam. Jednou skončili někde venku na sídlišti; uprostřed upatlaného dřevěného táflování westernová hudba nebo country. Albert zřejmě přišel s techniky, to jí nevadilo. U. ji iritoval, když říkal : měla bys být pořád k dosažení. Nejdřív to vypadalo, že je mu jedno, kdy na projektech dělá, jedna věc hladce přecházela v druhou, jedli spolu, rád se procházel, chodila s ním, naslouchala jeho monologům a pokoušela se je realizovat. On její hodiny neplatil, platil potenciál a úspěch. Stále víc přebírala i osobní úkoly, a když jí jednou účetní řekla : jsi asistentka, nevěděla, jestli to myslela uznale.

Posadila se vedle Alberta k baru. Šla s ním domů a mohla si všechno prohlédnout. Byl melancholický, miloval elektronickou hudbu, která se rozlévala po celém pokoji, to bylo krásné, chtěl s ní trochu mluvit, ale ne moc, uvařil mátový čaj/sjetý už byli. Teď chodila k Albertově domu ve městě, někdy mu

nechala pár řádek na dveřích, nebo čekala na kamenných schodech. Přece by jí řekl, kdyby už ji nechtěl vidět, o tom byla přesvědčená.

Potom (zase) vyšplhala za Albertem po schůdkách nahoru k osvětlovačům. To léto dávali všechno možné : operu, drama, až neuvěřitelnou hudbu; světlo měnilo tóny, vytahovalo řečníky do popředí, ukázalo jí figurky, jaké dřív neznala, v jejich třpytivých existencích, leccos zatemnilo. Milovala náladu těch představení, měla ráda Albertovy kolegy, kteří si ji občas jen tázavě prohlíželi. Jednou mluvil jeden z nich o Albertovi za jeho zády jako o někom, kdo tu dlouho nezůstane. Pak chyběl a ona se dívala na jedno představení bez něho, připadala si jako zrádkyně. Hledala ho skoro do rána. Pomohla mu pak po schodech do bytu, chtěli se spolu vyspat, ale spadl z kanape, tam, kde pak ležela ona; všechno bylo mokré. Nějakou chvíli trvalo, než pochopila. Jednou později se všechno vysvětlí. Visela na něm, ano. Nemohla bez něho. Chtěla ho v jakémkoli stavu. Někdy se v tom chtění cítila tak mimo, že ani nevěděla, jak dál. Tohle cítila vždycky/proto byla tak přesvědčená o správnosti svých pocitů : do místnosti chtěly sluneční paprsky, většině z nich bránily těžké, temné závěsy. Nějaká vrstva z něho ležela na všem. Pokoj obývala jeho sestra, kterou si představovala jako velkou a štíhlou. Dobrotivou a krásnou jako Albert; byl přece takový. Nedokázala si jen poradit s jeho smutkem. Na podlaze se všude povalovaly láhve, ze dřezu vyčuhovalo neumyté nádobí, páchlo to. Nejdřív, ještě v polospánku, se pokoušela nehýbat, nechtěla cítit to mokro na těle, už bylo dávno pozdě. Z toho nic nebude, myslela si, když otevírala a zavírala těžká víčka. Tady zůstane ležet, dokud se Albert neprobudí, a pak ji může poslat pryč, a buď ona nebo on s tím skončí, ale ta myšlenka se jí moc nezamlouvala. Albert jí neříkal, proč už nechodí do práce, zdálo se, že pro něho je to definitivní. Vyprávěla mu, co o něm říkali kolegové, scházely peníze, chtěla ho utěšit, ale odstrčil ji. Jako by mu byla na obtíž. Ještě pořád na něm viděla nějakou volnost, nebo v něm. Byl svobodný.

Vydržela to. I jeho. Jak se jejich těla prohnula, on byl obrysem, který chtěla napodobit, svými údy, chtěla se nahnout tak, aby se mezi ně vrátil jas. Chtěla, ale on jí nepomáhal. Tíha poslední noci spočívala na spícím, to ho ještě odlišovalo od bezvědomého, který už si nemůže vzpomenout na uplynulé dny; proč pořád znovu viděla kolem něho ten světlešedý sterilní prostor, jako by sem tu špínu přitáhla?

Měla ho nechat spát, nechat mu jeho klid, který chtěl. Který potřeboval. I teď, uprostřed těch jeho odpadků, mu byla na obtíž. Měla by být ve vlastním bytě, nechat si stékat vodu přes ramena, přes břicho, po nohou, a pořád by ještě byla teplá; mohla se umýt jako každé ráno, cítila vůni šamponu, namydčila by se, zavinula do velké osušky a lehla by si do své postele nebo by šla ven, do dne, který by měl teď přece začínat. A pak. Jeho nemohla setřít nebo smýt. Něco cítila, tvrdost podlahy, studenou tekutost kolem, svou poničenou kůži. Jeho neztratila, když ulehla ke spánku. Její sny patřily jemu, její spánek patřil jemu, chtěla s ním trávit noci, probouzet se společně jako jednou, když neležela na podlaze, tehdy neupadl do bezvědomí, určitě se zase probere a bude jí patřit. Potřebovala čas, a trpělivost (obojího měla dost).

Nemohla teď zapnout telefon, podívat se, jestli někdo nevolal. Měla připravit podklady, už několik dní nebyla v kanceláři. Teprve před nedávnem to přestalo klapat, především interaktivní složky dělaly problémy. Potom z projektu někteří partneři vystoupili. Ona udělala v každém případě všechno a přirozeně ještě něco víc, než musela. Albert její iniciativu nebral vážně, nazval ji rezervistkou. (Všichni jsme lidský materiál, ve velké záložní armádě.) Jakmile se to jednou rozjede, expandujeme do celého světa. Hořela pro ten projekt a pro U., pro toho ležerního i puntičkářského šéfa, který vždy prohlašoval, že už najde nějaký způsob, jak jí poděkovat. Už byla přece v tom, mezi nimi! Nechápala přesně, co se změnilo. Ještě pořád ne. Byla přesná, co se týkalo schůzek s investory, ale když vycházela po schodech do druhého patra, věděla, že přesně už je teď pozdě. Potom seděli v obýváku muži v tmavých oblecích kolem U.-ova stolu, absurdní situace, cítila se nejistá, přisunula si židli k nízkému stolku, aby si mohla dělat poznámky. Najednou byla sekretářka, která měla vařit čaj a dělat si poznámky. Byla celá ztuhlá, prohlížela se, ale všechno bylo ok, nikde na sobě neměla skvrny od zubní pasty, na botech žádná psí hovínka, její kalhoty nebyly tak nové a neblýskaly se jako černé obleky těch mužů, ale byly čisté. Zapomněla na čaj, a když ho konečně donesla, nedal se pít. Šla dát na nový, ale nikdo už ho nechtěl. Vrátila se do kuchyně a už ji nechtěla opustit. Měla by. Musela odtud pryč. Ale utéct nebylo možné, plakat nemohla, křičet nešlo, jen čekat. S Albertem bylo všechno jinak.

Jednou jí daroval knížku ze své sbírky, starou.

Na začátku řekl : nejsem pro tebe dost dobrý, ještě na to přijdeš.

Jednou strávili celou noc na jeho malém balkoně, mluvila o svém vysněném městě.

Také nevěděla, co od něho chce, někdy si říkala, jestli mu má říct pravdu, o něm a o sobě.

Jak se jí pak ulevilo, když zase jednou zmizel.

A pokaždé si byla jistá, že ten rozchod byl nedopatření.

S Albertem se smála. Měla by se mu vysmát, řekl, tím to všechno začalo. To se jí podařilo.

S Albertem bylo všechno jinak.

Bylo jen potřeba, aby tady byl.

Seděla v obrovském obývacím na rotopedu, šlapala do pedálů a dívala se na film. Z malého parkoviště před domem bylo slyšet motor těžkého auta/velká elektrická brána se zavřela, vsunula se mezi příjezd a výjezd (tak byl při každém návratu a odchodu přísně oddělen vnitřek od vnějšího světa : to je dobře, ale člověk si mohl položit otázku, co je teď lepší, zdržovat se uvnitř, nebo vyjít ven?) Zaklaply dveře auta, hned nato se otevrou domovní dveře. Žena na rotopedu si občas představovala, jak její vlastní stín vyhání ráno děvčátka z postelí, po kávě, novinách atd., zatímco ona sama jede na závodním kole dlouhou cestou k tetě a zřetelně vnímá vítr, to je vítr při jízdě, má to co dělat s pokožkou, nechá kolo ujíždět samo, ke šťastné tetě je to vždycky z kopce. Že dny jejích stínů vypadají podobně jako její, ale stíny neznají vyčerpání. Že je poblíž a zároveň hodně daleko, a šťastné tetě vypráví o své poslední cestě. Jak projíždí v drkotajících autobusech zemí od severu k jihu, zastaví, kde se jí zachce, vypráví o několikahodinových zpožděních a o rozčilení a radosti lidí. Že si nemusí dělat hlavu s tím, není-li jídlo pro holky moc ostré, nesedí-li už moc dlouho v přečpaném autobuse, v jaké posteli budou všechny spát, jestli bude dost čistá. A když se jí šťastná tetá zeptá, kdo je doprovodil, řekne rozpustile : střídají se, je jich dost. Na rotopedu by měla nad takovou větou sražit čelo. Slyšela svůj povzdech, a hned se podívala přes rameno. Nikdo ji nepřistihl. Žena na rotopedu se v poslední době nedokázala rozpomenout, jestli s ní byl na cestách její muž (Gabriel). Byl najednou pilný a ctižádostivý. Pokud byl tady, byl to dobrý otec, který vynašel pro své dcery nejen exotická jména; když byl s nimi, byl hned vážnější. Dobře se hodil po bok jejích stínů.

Jeho štěstí bylo dáno různými souřadnicemi : po celé šťastné mládí žil s myšlenkami na budoucnost, která se dala očekávat a v níž bude všechno možné. S rodiči a sestrami obýval stavebnici, která rostla s dětmi. Lety vznikly nové prostory, uvnitř, venku a nad jejich bytem. Ubytovali se tam přátelé i různí vyhnanci, pobývali u nich příbuzní. Postavily se balkony a za starou zahradou vznikl další. Ve sklepě domu byl pokojík a místnost s oválnou stěnou a velkým psacím stolem. Obložené zdi, zabudované skříně, projekční plátno (všechno z jiné doby, z jiné rodiny). Kromě toho odkládací komory, stejně velké jako pokojík, jen bez okna, a hluboké, plné police/když se do domu nastěhovala, bylo jí naprosto nejasné, jak by tu člověk mohl získat přehled. Často říkala : zavírej prosím tě dveře, ten chaos odtud doslova vytéká, šíří se po celém sklepě. Před nějakou dobou protekla dešťová voda až do spodního patra, nikdo si toho nevšiml, nechtěla nic říkat/mohla všechno používat/po inventarizaci všech existujících vzpomínek, a teď : když odstranili škody způsobené vodou. (Parkety se vlhkostí zvlhly a vystoupily až k zabudovaným skříním, od toho deště tam žili ve velkých koloniích mravenci, rozlezlí po celém podlaží, znali komory, koupelnu a ženu ve sklepě, tu znali také. Občas se probouzela, protože ji něco šimralo na rameni, na rukou, na tváři. Hned po probuzení se pokaždé vysprechovala, ale mravenci tam byli už před ní. Spláchla je tenkým, vlažným proudem vody. Ale vrátili se. Před deštěm tam byli také pavouci, ti dokonce dřív než lidi, určitě. Teď sem napochodovali jako vojáci, v celých houfech, a zaplnili všechny skuliny. Našli si cestičky, bylo tolik míst, kde omítka oprýskávala, odtamtud vylezli, podzemní říše pod zahradou jich bude plná, jednou přijdou na řadu i tyto prostory.)

Vždycky čekala, že se někdo z dřívějších projektů ozve, že se bude někdo ptát, nikdy se přece bez ní neobešli. Pracovala tolik, a vždycky se snažila si cizí věci osvojit. Jen několikrát nevěděla při schůzkách, o čem se přesně mluvilo, to ji mrzelo do morku kostí, přirozeně. Ale nejen že všechno dohnala. Byla dobrá. Flexibilní. Byla k dispozici. Jediný telefon přišel z kanceláře, od ženy, kterou neznala a která jí poslala mailem seznam dotazů, některé s termíny, bez inspirace. Jako by ani nečekali, že pro ně zase bude pracovat. Podívala se do kalendáře a zlobilo ji, že si ještě nepořídila nový, ale pak zase : to nevádí; že mohla vítr jen slyšet a ne cítit, nad tím by se měla zamyslet. Překročila malý světelný trojúhelník dopadající v předsíni na podlahu, když šla do pokojíku pro bednu, kterou zachránila před Gabrielem, dělal tehdy pořádek/ale co tu

znamená zachránila? Kvůli nedostatku prostoru se chtěl zbavit dobrých, anebo přinejmenším starých časů. Chtěl změny/sebe i ostatních. Proto se dál vzdělával, a první malé úspěchy už byly patrné, pracoval v týmu, říkával : rád. Dvakrát třikrát se vypracovala odspoda nahoru, chtěla se prosadit, ukázat, co v ní je, nechtěla se spoléhat na druhé. Velký projekt ji osamostatní, a všichni z toho budou něco mít. Nejprve asistentka, pak vedoucí projektu, a jednou, neměla tušení/nikdo se nezajímal o tituly, jednou z ní bude ředitelka nějaké oblasti, vyprávěla Gabrielovi/víš : odpovědná za všechna muzea. Zavřela dveře, promítačka hrčela.

Světlo dopadlo na plátno, objektiv šel zaostřit, mohla číst nápis bílými písmeny na šedivém pozadí : BANGKOK. Hned si vzpomněla na Studio 14 vpředu na špinavé silnici, tam stálo dole taky BANGKOK, a pak : LÁSKA DÁLNEHO VÝCHODU. Podobným písmem, a ani tam se písmenka neudržela v rovině (ani nemusela). V jiném životě byl Albert pořád na cestách a žil společně s lidmi, kteří později dokázali vyhnat z jeho očí smutek (na dlouhé okamžiky). Co se stalo? Byly podmínky opravdu tak špatné? Ostatní přece pracovali za podobných okolností. Obraz se roztřepil, nebo naopak : jednotlivými třásněmi zasahovala černá až za okraj plátna; dlouhé křoviny, listy a : přesahující, obrůstající střechy, které jí něco připomínaly (jen světlo bude jiné, to určitě). Cesta lodičkou khlongy; ve vodě stála žena, myla se. Na střeše zásobník vody, antény; podél kanálů a na vodě přebujelá zeleň, člověk si mohl myslet : džungle. Cesta pokračovala rychlostí 18 obrázků za vteřinu. Stafáž nebo statisti. Ukazovat tváře spolucestujících a zároveň je vymazat/protisvětlo. Chrám klidu a chrám ranních červánků a chrámová stráž z kamene, zlaté a ležící Buddhovy sochy a chrám z mramoru. Střechy. Sochy, oltáře. Malé zvonečky a lístky, pohybující se ve větru. Špičaté věžičky. Banánovníky byly obehnány ploty, a banány, které na nich rostly, také. Turisté se přirozeně pohybovali jako všichni turisté na ulici; s vysoko vyhrnutými rukávy, někteří z nich v krátkých kalhotách, na nose obrovské sluneční brýle. Slyšela vodu, pohyb lodí v kanálech, nebo to spíš byla vzpomínka na vítr prohánějící se nad vodou? Dva mladíci prováděli na tržišti něco, co nebylo určeno zvědavcům, to tedy ne; a všichni se taky hned podívali jinam (dramaticky nebo decentně). Kdosi rozsekával velký blok ledu, vedle rostly drobné jehnědy. Muži se loudali přes náměstí : jeden tmavší a naboso, s kapesníkem na hlavě; druhý vysoký a štíhlý, i on naboso/bylo to elegantní

nebo nedbalé; usmál se na ni. Ze všeho nejdřív poznala jeho velké zuby. Ale ten úsměv neznala.

Gabriel stál v předsíni, naslouchal zvukům (vyhledával ty, které by tam mohly být : ženský hlas, domlouvající právě se probudivšímu nebo polekanému dítěti/hlas u telefonu, hudba nebo ticho). Připadal si hlučný, protože všechno bylo tiché; dveře do dětského pokoje zavřené, kuchyň temná, slyšel svůj těžký dech. Uviděl auto na prostranství před domem, brána už zapadla. Byl doma. Podíval se (možná) na schody vedoucí do sklepa, pověsil bundu, sáhl po klíči, rád se svým domem procházel naboso, většina věcí tu byla jistá (někdy se tu ještě cítil nově; celý byt pak měl vonět jako vnitřek vozu, s nímž člověk ujel teprve pár kilometrů, jenže : ze starého nábytku vycházel lehký zápach, prostupoval skulinami, ale to nevadilo), nahoru nepronikalo žádné světlo, žádný zvuk.

Se ženou a děvčaty chtěl objet půlku světa, mezitím by v domě bydleli cizí lidé, a existovaly plány, jak to všechno zaplatit. Žena na rotopedu si uměla tu cizí rodinu dobře představit : děti odmítají jíst zeleninový nákyp, rámusí před usnutím, hádají se na pískovišti nebo se přetahují o hračky rozházené po celé zahradě. Kuchyň postupně zanesou špínou a v jídelně zapomínají vypínat světlo u stropu. Při pomýšlení, jak spolu spí na téměř nové matraci, se musela smát.

Vypnula světlo (konečně se v zahradě setmělo). Zhasla lampy ve velikánském obývacím pokoji a v předsíni. Zkontrolovala domovní dveře. Gabriel naslouchal oddychování svých dcer, pak šel za ní do koupelny. Mlčky. Tekla voda. Ručníky, šaty na dlaždice, podobné pohyby, známý dotek, na koberci dopadal paprsek světla, vedle postele, její kůže se nechvěla, ještě jednou se otočil/ještě jednou, přiblížili se k sobě, něžně, unaveně. Jako by šeptala : řekni, touha po tom, co tu je. To bylo. Mezi nimi bylo všechno, zmuchlané prostěradlo, vzduch mezi polštáři, její stehna, teď už jen kůže nebo dlaně. Náraz, který zachytila, teď on, a ona, drž mě/drž.

Viděla ženy pózující na schodech, jak vítr vlétl do hedvábné sukně jedné z nich a ta se rozesmála. Viděla ty krásné obličejy, vkusné účesy dívek, nízké bambusové chýše. Pak se zase objevil on, byl to on! Albert stál, pořád ještě naboso, na živé ulici; krámky a krčmy, pouliční grily, cestovní kanceláře a masážní studia. Seděl

pod arkádami na zídce, komíhal nohama. Obličej neměl tak bledý jako posledně, slunce jeho kůži prospělo, uvolněné rysy kolem úst, vrásky byly předtím o poznání hlubší. Nevšimla si toho, najednou bylo vidět malou, drobnou ženušku, zavěšenou do Alberta. Byl to naprosto samozřejmý pohyb nebo setkání, které (opět) propásla. Jednou ho tak dlouho obtěžovala, až jí konečně prozradil jméno ženy, kterou si málem vzal. Teď si na ně pokoušela vzpomenout : Nung a Gung a Nuh, ale už to jméno nevěděla, a tak říkala té ženě po Albertově boku Malie, což znamená jasmín, to se k ní docela hodilo, určitě hezky voněla.

Byl tak elegantní.

Teď už Malie nebylo vidět. Možná to způsobila ona, že Albert už v budoucnost nevěřil. Nic víc.

Pravděpodobně to nemělo nic společného s jeho nejistými poměry a jeho sestupem či pádem.

Byl to někdo jiný.

Teď už nehrálo žádnou roli, co bylo dřív : neslušné smlouvy nebo Albertovy sklony k hádkám.

Ukazoval rukou směrem přes park, nebo k bazénu.

Houkání tuktuků a troubení aut, dunění motorů, hlasy ptáků a lidí, zvuky z horka, zvuky ulice a budov, všechno je to daleko pryč. Albert se rozesmál.

Kolem ní bujela zeleň, stála před domem.

Možná byl Albert jako ona.

Dělníci na lešení propírali štětky.